

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13Csp/244/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117221478
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Revický
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2021:8117221478.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom Mgr. Petrom Revickým v právnej veci žalobcu: U. F., O.. XX.X.XXXX, V. XXX XX P. XXX, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 218,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 19.10.2017 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

U r č u j e , že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX, z 10.7.2009, uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach - bod 13) o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, j e n e p r i j a t e ľ n á .

Žalobca m á n á r o k voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých výške rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručенou súdu 27.9.2017 sa žalobca domáhal, aby súd vydal rozsudok ktorým by rozhodol o povinnosti žalovaného vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 218,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému do zaplatenia, a zároveň určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX, z 10.7.2009, uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach - bod 13) o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

2.1. Žalobu odôvodnil tým, že so žalovaným uzatvoril spotrebiteľskú zmluvu. Id o zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX z 10.7.2009 vo výške 250,- Eur za poplatok vo výške 218,- Eur s tým, že celkovú čiastku vo výške 468,- Eur mal (žalovanému) zaplatiť v 12 splátkach po 39,- Eur, pričom poplatok z predmetného úveru predstavuje 87% navýšenie. Žalovanému na predmetný úver zaplatil 468,- Eur. Žalobca uviedol, že poplatok vo výške 218,- Eur je z 2/3 tvorený celkovými nákladmi na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, a že žalovaný mu neposkytol reálne plnenie za takýto poplatok. Ako súčasť formulára zmluvy nebol individuálne dojednaný a svojou výškou na jednej strane, a absenciou zodpovedajúceho protiplnenia na strane druhej, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto predstavuje podľa § 53 ods. 1 OZ neprijateľnú podmienku. Dodal, že zo zmluvy nie je možné zistiť o aké administratívne plnenie ide.

2.2. Podľa žalobcu hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spočíva v tom, že si žalovaný nárokuje poplatok za úkony, ktoré nie sú spotrebiteľom vopred známe, ani len svojím obsahom, výška tohto poplatku prevyšuje sumu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť ako úrok, a navyše nie je ničím odôvodnené, prečo poplatok závisí od výške poskytnutého úveru. Nie je jasné, z akých dôvodov žiada žalovaný vyšší poplatok od spotrebiteľa, ktorému požičiava vyššiu sumu, ako od spotrebiteľa, ktorému požičiava menej. Nie je zrejmé ako súvisí výška požičanej sumy s výškou administratívneho poplatku, ak by sa vychádzalo z významu pojmu administratíva podľa slovníka slovenského jazyka, ako správa, riadenie, vybavovanie vecí podniku a pod.

2.3. Žalobca ďalej poukázal aj na rozsudok Okresného súd u Prešov sp. zn. 11C/42/2012 z 13.9.2013, ktorým súd už rozhodol o neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky, ktorý bol potvrdený rozsudkom KS Prešov sp. zn. 5Co/219/2013 z 21.8.2014, a na výklad § 53a Občianskeho zákonníka, tak ako ho vyjadril Krajský súd Banská Bystrica v rozsudku zo dňa 10.9.2013, sp. zn. 14Co/321/2012, podľa ktorého: „Ustanovením § 53a OZsa do právneho poriadku zavádza i keď nepriamo precedenčný charakter súdneho rozhodnutia v spotrebiteľských veciach, pretože sa ním rozširuje pôsobnosť súdneho rozhodnutia v konkrétnej veci na všetky zmluvné vzťahy, v ktorých dodávateľ použil tú istú, alebo obdobnú zmluvnú podmienku. Z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa používania zmluvnej podmienky, ktorú súd v akomkoľvek súdnom konaní označil za neprijateľnú, alebo neprijateľnosť zmluvnej podmienky vyplýva zo samotného rozhodnutia.“

2.4. Podľa žalobcu pojem neprijateľná podmienka vychádza z predpokladu, že ide o zmluvnú podmienku, ktorá napriek požiadavke dobrej viery spôsobuje materiálnu disproporciu ku škode spotrebiteľa (čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS). Túto skutočnosť súd preveruje z úradnej moci (rozsudok SD EÚ C-240/98 až C-244/98), pričom neprijateľná podmienka upravená v spotrebiteľskej zmluve je neplatná. Ďalší žalobcovia v obdobných konaniach (spotrebiteľia zastúpený rovnakým advokátom) pritom na tomto mieste k tomu obvykle tiež uvádzajú, že teda v tomto prípade sa nedá uvažovať o výsostnom práve spotrebiteľa, ktorý by nebol viazaný neprijateľnou podmienkou len za stavu, kedy by sa výslovne určenia jej neplatnosti domáhal (§ 3 ods. 5 veta prvá zák. č. 250/2007 Z.z.) s tým, že neprijateľná podmienka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ), že „je tomu tak samozrejme bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa“, že nalievavý právny záujem na určení neprijateľností zmluvných podmienok je daný zákonom a nie je potrebné ho preukazovať, a že „s týmto stavom sa vysporiadal“ aj SD EÚ v rozsudku z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, keď uviedol, že „Národná právna úprava, ktorá národnému súdu v rámci konania o žalobe podanej poskytovateľom spotrebiteľského úveru proti spotrebiteľovi a spočívajúcej na zmluve medzi nimi uzavretej, znemožňuje po uplynutí premlčacej lehoty z úradnej povinnosti alebo na základe podnetu spotrebiteľa určiť, že podmienka obsiahnutá v zmluve medzi nimi uzavretej je nekalá, je v rozpore so smernicou Rady 93/13/EH.“ (pozn. súdu: v uvedenom rozsudku sa však SD EÚ zaoberal iba povinnosťou národného súdu podľa článku 6(1) hore uvedenej smernice zabezpečiť - v konaní o žalobe podanej dodávateľom proti spotrebiteľovi ochranu spotrebiteľa v zmysle uvedenej smernice aj pri spotrebiteľovej nečinnosti - aby nekalé podmienky neboli pre spotrebiteľa záväzné. Už na tomto mieste tak treba poukázať na to, že uvedené rozhodnutie sa týkalo konania o žalobe podanej poskytovateľom proti spotrebiteľovi, a nie procesných podmienok a významu opačných konaní, a v rámci toho povinnosti členských štátov „zabezpečiť“ aby spotrebiteľia neboli viazaní nekalými podmienkami, vrátane možnej odradzujúcej funkcie súdneho rozhodnutia prispievajúcej k ukončeniu používania nekalých podmienok, a teda nie primeranosti, potrebnosti, zmyslu a podmienok akýchkoľvek ďalších resp. rôznych iných súdnych konaní iniciovaných naopak spotrebiteľom a týkajúcich sa opakovane rovnakého predmetu po splnení povinnosti členského štátu podľa článku 6(1) tejto smernice, najmä ak je ochrana žalobcu ako spotrebiteľa pred ním uvedenými neprijateľnými zmluvnými podmienkami, tak ako je to aj podľa vyjadrení a vedomostí samotného žalobcu uvedených v predchádzajúcom a úvode tohto bodu odôvodnenia, našim štátom už zabezpečená - t.j. ak predmetné zmluvné podmienky už boli vyhlásené za neplatné, z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa ich používania, a najmä neprijateľná podmienka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ), a to všetko bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa - o čom žalobca, vychádzajúc z jeho žaloby, vie.

2.5. Vo vzťahu k bezdôvodnému obohateniu žalobca uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že sa jedná o spotrebiteľský úver, zmluva musí obsahovať náležitosti podľa § 4 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, platného a účinného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy, konkrétne podľa § 4 ods. 2 písm. d) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, g) konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru, h) ročnú úrokovú sadzbu, i) výšku, počet a termíny splátok

istiny, úrokov a iných poplatkov, j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a k) celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom a priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov s tým, že podľa § 4 ods. 3 tohto zákona ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 4 ods. 2 a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov s tým, že zmluva o úvere č. 806300008, z 10.7.2009 vyššie uvedené náležitosti neobsahuje, a preto je predmetný úver bezúročný a bez poplatkov.

2.6. Žalobca uzavrel, že bezdôvodné obohatenie žaluje vo výške rozdielu medzi jeho platbami, t.j. 468,- Eur a výškou úveru 25,- Eur, teda 218,- Eur. Dodal tiež, že o skutočnosti, že sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil, sa dozvedel od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa dňa 28.8.2017. Uviedol, že vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe Krajský súd Prešov a Žilina vo viacerých rozhodnutiach posúdil konanie dodávateľov ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohateniu, čo má za následok desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu (k čomu poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/72/2014 z 19.3.2015).

2.7. V závere svojej žaloby žalobca ešte uviedol, že pri uzatváraní zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX, z 10.7.2009 bola podľa jeho názoru zo strany žalovaného použitá nekalá obchodná praktika, ktorej cieľom je vylúčiť použitie právnych prepisov na ochranu spotrebiteľa. Uviedol, že obchodný zástupca pri vyplňaní vopred pripraveného formulára v jeho mene (zaňho) zaškrtnol políčko, podľa ktorého mu žalovaný poskytol finančné prostriedky na účel výkonu povolania, on však finančné prostriedky reálne použil na bežné potreby a nie na výkon povolania s tým, že na realizáciu nekalej obchodnej praktiky reagovala aj rozhodovacia prax súdov, k čomu žalobca poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove z 26.mája 2011, sp. zn. 6Co/84/2011.

3.1. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Vzniesol námietku miestnej nepríslušnosti s tým, že na konanie má byť v zmysle § 15 ods. 1 CSP príslušný súd, v ktorom má svoje sídlo a žiadal vec postúpiť Okresnému súdu Bratislava I. Na túto námietku však súd neprihliadol (§ 42 CSP), nakoľko žalobca, ktorý tvrdené práva uplatnené v tomto konaní odvodzoval od svojich práv ako spotrebiteľa vo vzťahu k žalovanému ako dodávateľovi a odôvodňoval spotrebiteľským právom (predmetné konanie tak podľa žaloby a jej vymedzenia je spotrebiteľským sporom), má adresu trvalého pobytu v obvode tunajšieho súdu, a tento súd tak v zmysle ust. § 19 písm. d) CSP na prejednanie tejto veci príslušný je.

3.2. Ďalej žalovaný vzniesol tiež námietku premlčania s tým, že podľa jeho názoru nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia. Namietal, že vydanie bezdôvodného obohatenia sa žalobca v zmysle zákona môže domáhať o subjektívnej (dvojočnej) lehote od okamihu, keď sa o bezdôvodnom obohatení dozvedel, a že táto lehota žalobcovi už márne uplynula. Uviedol, že v predmetnom prípade došlo k úhrade poslednej splátky dňa 15.6.2010, vzhľadom na to nárok žalobcu bol premlčaný v objektívnej premlčacej lehote v celom rozsahu dňa 15.6.2013, a dodal, že žalobca nijako skutkovo nepreukázal možnosť uplatnenia 10 - ročnej premlčacej lehoty s tým, že rovnakou problematikou sa už zaoberal Krajský súd v Banskej Bystrici vo viacerých prípadoch na ktoré poukázal (o nepreukázaní úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť v jednotlivých prípadoch). Čo sa týka subjektívnej premlčacej lehoty mal za to, že subjektívna premlčacia lehota začala plynúť nasledujúcim dňom odo dňa zaplatenia poslednej splátky, t.j. zo zmluvy o úvere odo dňa 15.6.2010 a uplynula dňa 15.6.2012, vzhľadom ku skutočnosti, že od tohto dňa mal žalobca vedomosť o bezdôvodnom obohatení, nakoľko žalovanému uhradil sumy nad rámec istiny, ktorým sa hradili úroky a poplatky.

3.3. Vo vzťahu k posúdeniu zmluvy o úvere žalovaný uviedol, že spornú zmluvu o úvere nemožno považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Odôvodnil to tým, že v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon povolania alebo podnikania, a nakoľko v zmluve je výslovne uvedený účel uzatvorenia zmluvy - povolania, je dlžník vyňatý spod statusu spotrebiteľa (pozn. súdu: už na tomto mieste však treba uviesť, že žalovaný v tejto súvislosti - najmä ak sa žalobca domáha ochrany podľa spotrebiteľského práva, a podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľom je každá fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, a žalobca výslovne uviedol, že obchodný zástupca (len) pri vyplňaní vopred pripraveného formulára zaňho zaškrtnol políčko o účele finančných prostriedkov - neuviedol žiadne bližšie skutočnosti o kontraktáčnom procese, o spôsobe predloženia žiadosti alebo ponuky na uzavretie danej zmluvy, o tom na výkon akého

konkrétneho povolania a v akej súvislosti s ním mal byť úver údajne poskytnutý, a, okrem poukazu na predformulované prehlásenie dlžníka, ani žiadne iné okolnosti a dôkazy svedčiace o tom, že úver ponúkol, poskytol a mal byť použitý výlučne na takýto účel).

Ďalej žalovaný uviedol, že obligatórne náležitosti zmluvy o úvere sú záväzok veriteľa poskytnúť úver (finančnú čiastku) dlžníkovi a záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky spolu s úrokmi, a z vyššie uvedeného teda nemožno hovoriť o absencii uvedených náležitostí, nakoľko zmluva o úvere tieto dve obligatórne náležitosti obsahuje. Podľa žalovaného žalobca v zmluve o úvere výslovne prehlásil a svoje vyhlásenie potvrdil osobitne svojim podpisom, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolania (pozn. súdu: bez toho aby bolo zrejmé čo sa tým má na mysli, najmä keď podľa pracovných predpisov zamestnávateľa sú povinní zabezpečovať zamestnancom všetky pracovné prostriedky, a za účelom samotného zamestnania či výkonu povolania tak zamestnanec obvykle žiadny úver nepotrebuje), a nakoľko žalobca nemienil použiť peňažné prostriedky na svoju súkromnú spotrebu, nie je spotrebiteľom. Žalovaný tiež vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe všeobecne, bez vzťahu ku konkrétnym žalobným tvrdeniam, uviedol, že tvrdenia žalobcu o tom, že pred uzavretím zmluvy nebol dostatočne informovaný o význame jednotlivých ustanovení, považuje za bezpredmetné, „obzvlášť ak to to bol práve žalobca kto inicioval uzavretie zmluvy v danej podobe tým, že dobrovoľne vyznačil účel použitia finančných prostriedkov“ (pozn. súdu: čo však nekorešponduje s odôvodnením žaloby a vôbec nereflektuje na tvrdenia žalobcu, že účel výkonu povolania pri vyplňaní vopred pripraveného formulára zaňho zaškrtol obchodný zástupca). Podľa žalovaného skutočnosť, že žalobca dodatočne došiel k záveru, že je pre neho zmluva subjektívne nevýhodná, nemôže byť na ujmu žalovaného, ktorý konal v dobrej viere, že žalobca má úmysel použiť finančné prostriedky na účel povolania. Dodal, že rovnako posudzoval zmluvu aj Krajský súd v Žiline vo svojom rozhodnutí sp.zn. 6CoE/122/2011, v ktorom zrušil rozhodnutie okresného súdu o zastavení exekúcie z dôvodu, že nebola preukázaná spotrebiteľská povaha zmluvy. Žalobu navrhol zamietnuť.

4. Žalobca, zastúpený advokátom, sa k doručenému vyjadreniu žalovaného písomne nevyjadril, hoci ho na to súd pri príprave pojednávania uznesením podľa § 167 ods. 3 CSP vyzval s tým, že na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadnuť (viď aj § 291 ods. 3 CSP).

5. Keďže v danom prípade všetky podstatné skutkové tvrdenia (stranami včas a konkrétne uvedené) sporné neboli a išlo len o otázku ich právneho posúdenia, hodnota sporu bez príslušenstva (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka) neprevyšuje sumu 1000,- Eur (tzv. „drobný spor“), ako aj vzhľadom na to, že žalovaný sa navyše podľa skutočností známych súdu z jeho činnosti v iných veciach na nariadené pojednávania obvykle nedostavuje (po ich nariadení len odkazuje na svoje predchádzajúce písomné vyjadrenia a súhlasí s pojednávaním v jeho neprítomnosti), a podľa praxe v obdobných prípadoch vedených na tomto súde (napr. vo veciach senátu 16Csp) a rozhodnutých bez nariadenia pojednávania strany sporu (v prípade žalobcov zastúpené rovnakým právnym zástupcom ako v tomto konaní) voči takému postupu súdu ani nenamietajú, súd v súlade s ust. § 297 CSP, i s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti, vec napokon prejednal bez nariadenia pojednávania, a prihliadol pritom na obsah spisu a vykonané dôkazy.

6. Súd sa oboznámil so žalobou a všetkými prostriedkami procesného útoku a obrany, ktoré strany sporu počas konania uplatnili, vykonal dokazovanie všetkými predloženými listinnými dôkazmi, ktorých odpis bol stranám sporu v priebehu konania doručený (§ 204 CSP), a na základe zhodných (resp. nepopretých) tvrdení rozhodujúcich skutočností (§ 132 ods. 1, § 151 a § 186 ods. 2 CSP) a vykonaných dôkazov zistil tento podstatný skutkový stav :

7. Žalobca uzatvoril so žalovaným zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX z 10.7.2009 vo výške 250,- Eur za poplatok vo výške 218,- Eur s tým, že celkovú čiastku vo výške 468,- Eur mal (žalovanému) zaplatiť v 12 splátkach po 39,- Eur, pričom poplatok z predmetného úveru predstavuje 87% navýšenie.

8. Zo žalobcom predloženého písomného vyhotovenia tejto zmluvy pritom vyplýva, že veriteľ sa zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver v sume 250,- Eur a dlžník sa zaviazal zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 218,- Eur, t.j. celkovo zaplatiť čiastku 468,- Eur v 12 mesačných splátkach po 39,- Eur počnúc dňom 18.8.2009 na účet veriteľa špecifikovaný vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru. Zmluva je vyhotovená na predtlačenom zmluvnom formulári žalovaného, do ktorého sa rukou dopisovali iba osobné údaje žalobcu ako dlžníka a vyššie uvedené číselné údaje. Ďalej obsahuje veriteľom predtlačený text s možnosťou 4 alternatív, podľa ktorého „dlžník prehlasuje, že

finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon: zamestnania, povolania, podnikania a iný účel“ (pozn. súdu: hoci poskytnutie finančných prostriedkov z úveru je zjavne vecou veriteľa a jeho ponuky, a nie je prehlásenia dlžníka, ktorý ich len žiada), pri ktorom je ručne zaškrtnutá možnosť „povolania“. Podľa nespochybných tvrdení žalobcu políčko s týmto prehlásením zaňho, pri vyplňaní vopred pripraveného formulára, zaškrtol obchodný zástupca. Žiadne ďalšie údaje o úvere, najmä údaje o úrokovej sadzbe úveru a spôsobe jej uplatňovania, a dokonca ani možnosti na ich ručné doplnenie do predtlačeneho zmluvného formulára pred podpisom zmluvných strán (teda k tomu určené kolónky), z predloženého písomného vyhotovenia zmluvy nevyplyvajú.

9. Zo žaloby a nespochybných tvrdení žalobcu ďalej vyplýva, že poplatok vo výške 218,- Eur je, v zmysle bodu 13 všeobecných obchodných podmienok, z 2/3 tvorený nákladmi na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere so všetkou administratívou s tým spojenou. Vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je v bode 13 uvedené: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatkov v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.“

10. Medzi stranami napokon ešte nebolo taktiež sporné, že žalobca uhradil žalovanému sumu 468,- Eur, a to konkrétne, podľa nespochybných tvrdení žalovaného o prehľade splátok 9 splátkami od 17.8.2009 do 15.6.2010. O tom, že žalovaný sa mal na úkor žalobcu bezdôvodne obohatiť, sa žalobca dozvedel od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS dňa 28.8.2017.

11. Z hľadiska vymedzenia rozhodovanej veci súd osobitne zdôrazňuje, že žiadne iné než vyššie uvedené podstatné skutočnosti v konaní stranami konkrétne uvedené a ani zákonom stanoveným procesným postupom súdu (§ 215 ods. 1 a 2 CSP) zistené neboli a ani nevyšli najavo (§ 191 ods. 1 CSP). V tejto súvislosti pritom súd tiež pripomína, že „Všeobecné, vágne a paušálne tvrdenia žalobcu (pozn. súdu: a nepochybne aj žalovaného) neumožňujú súdu ich vecné preskúmanie a nie sú spôsobilé byť predmetom dokazovania. Takéto nesubstancované prejavy žalobcu (pozn. súdu: a nepochybne aj žalovaného) súd v konaní legitímne opomenie a nevykonáva vo vzťahu k ich pravdivosti žiadne dokazovanie. (in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 670).

12. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“) tento zákon upravuje niektoré podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

13. Podľa § 3 ods. 2 ZoSU spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

14. Pokiaľ ide o právne posúdenie veci samej, v prvom rade sa súd zaoberal námietkou žalovaného, že uvedený vzťah resp. zmluva sa nemá posudzovať ako zmluva o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, a to vzhľadom na to, že v zmluve bol výslovne určený účel uzatvorenia zmluvy - povolania, čím je dlžník vyňatý spod statusu spotrebiteľa. Túto námietku však súd nepovažoval za dôvodnú.

15. Predovšetkým je potrebné poukázať na to, že pre posúdenie spornej zmluvy v danom prípade, podobne ako pri každej inej zmluve či právnom úkone, je rozhodujúci jej celkový obsah, a nie len jej označenie, a v tomto zmysle aj skutočný, a nie len formálne deklarovaný účel poskytnutia úveru, ktorý, okrem toho že musí byť vyjadrený určite a zrozumiteľne (§ 37 ods. 1 OZ), treba posudzovať s prihliadnutím na všetky okolnosti.

16. V danom prípade pritom nebolo zo strany žalovaného vôbec tvrdené, že by mal byť úver z jeho strany poskytnutý výlučne na nejaký konkrétny účel, a v tejto súvislosti tiež ani to, na aký konkrétny, a v zmysle ust. § 37 ods. 1 OZ zároveň aj dostatočne určite a zrozumiteľne stanovený účel (ak mal byť úver účelovo viazaný) daný úver podľa zmluvy údajne poskytnutý mal byť, a to tak, aby bolo možné v prípade sporov zároveň tiež posúdiť, či bol tento zmluvne dojednaný účel dodržaný (vzhľadom na právo veriteľa podľa

§ 507 OZ od zmluvy odstúpiť - ak mal dlžník podľa zmluvy poskytnuté peňažné prostriedky použiť iba na určitý účel, a on by ich použil na iný účel, alebo ak by ich na dohodnutý účel použiť možné nebolo).

17. Z písomnej zmluvy nie je zrejmé, že by bol úver zo strany veriteľa ponúkaný a poskytnutý (výlučne) na nejaký účel, a ani s tým súvisiace podmienky jeho čerpania, ale len deklarácia, resp. prehlásenie dlžníka o tom, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolania, uskutočnené voľbou jednej zo štyroch alternatív predformulovaných veriteľom. Ani z tohto prehlásenia pritom nie je v zmysle ust. § 37 ods. 1 OZ platne (dostatočne určite a zrozumiteľne) zrejmé, že by mali byť poskytnuté iba na tento (všeobecne) deklarováný účel, a v akej súvislosti a na výkon akého konkrétneho povolania by finančné prostriedky požadované a poskytnuté mali byť (tieto skutočnosti z tohto prehlásenia a zmluvy nijako nevyplývajú). Žalovaný teda vlastne poukazuje len na to, že vo formulárovej zmluve bol všeobecným prehlásením (voľbou) dlžníka pri jej uzatvorení, a to vyznačením krížika z viacerých možností, bez toho aby si to žalovaný ako veriteľ pri uzatváraní zmluvy vyhradil (vyžiadal), zvolený účel na výkon povolania, a že v dôsledku takejto voľby dlžníka nejde o spotrebiteľský úver, pri ktorom zmluva nemusí obsahovať špeciálne náležitosti. Z uvedeného by tak ale malo vyplývať, že o tom, či v danom prípade pôjde o spotrebiteľský úver, sa malo rozhodnúť podľa individuálneho dojednaní a spôsobu úpravy zmluvy dlžníkom pri jej podpise, čo je však zjavný nezmysel zrejmý z toho, že ak by si bol dlžník na zmluve zvolil, resp. strany na takejto formulárovej predtlačenej zmluve vyznačili iný účel poskytnutia finančných prostriedkov (a išlo tak o spotrebiteľský úver), táto zmluva (a jej predtlačené vyhotovenie) neobsahovala žiadne osobitné náležitosti vyžadované ZoSU a ani možnosti na ich doplnenie, a teda s takouto možnosťou ani reálne nepočítala.

18. Z celkového obsahu tejto zmluvy tak vyplýva, že táto písomná zmluva, resp. formulár zmluvy o úvere, pri jej uzatváraní reálne vôbec nepočítala s uvedením náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, žalovanému ako veriteľovi bolo jedno na aký účel dlžníkovi finančné prostriedky poskytuje a účelom uvedenej formulácie bolo len navodiť dojem možnosti voľby a individuálneho dojednaní poskytnutia úveru na nejaký osobitný účel, čo však nezodpovedalo realite, a jej skutočným účelom bol len pokus takouto manipuláciou vylúčiť pôsobenie noriem spotrebiteľského práva.

19. Súd napokon pripomína, že podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. V zmysle ust. § 52 ods. 4 spotrebiteľom je každá fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom v pochybnostiach sa predpokladá (ak dodávateľ nepreukáže opak), že zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom, neboli individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 OZ). V danom prípade pritom žalovaný ako úverový veriteľ, napriek žalobe odôvodnenej spotrebiteľským právom, neuviedol a ani nevysvetlil žiadne okolnosti o spôsobe ponuky a dojednaní daného úveru - ako ho žalobcovi ponúkol, prípadne či mu pri tom vysvetlil rôzne možnosti dojednaní účelu úveru aj s vysvetlením ich odlišností. Vzhľadom na to možno mať preto dôvodné pochybnosti aj o riadnej a úplnej vedomosti úverového dlžníka o obsahu a význame dojednaní účelu jeho vyhlásenia (ktorého uvedenie v zmluve bolo zjavne predformulované žalobcom, a teda nie individuálne dojednané - § 53 ods. 1 OZ). V realite praktického života je totiž nepravdepodobné, aby sa úverový dlžník, bez akejkoľvek výhody či obmedzenia inak rovnocennou voľbou, s plným vedomím vzdal výhodnejšieho postavenia, ktoré by v prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere mal. Vzhľadom na to tak mal súd za to, že v danom prípade išlo zjavne o nekalú obchodnú praktiku dodávateľa pri uzatváraní zmluvy so žalobcom, a aj preto nemal žiadne pochybnosti o tom, že poskytnutý úver treba posudzovať podľa ZoSU.

I. Určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok

20. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere (ďalej len „OZ“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

21. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.3.2010 (ktorým sa v zmysle ust. § 879I OZ spravujú aj právne vzťahy vzniknuté do 28. februára 2010, a ktorého precizované aktuálne znenie zodpovedá preambule týmto ustanovením transponovanej Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorej hodnotenie nekalého charakteru sa netýka podmienok, ktoré popisujú hlavný predmet zmluvy ani vzťah kvalita/cena tovaru alebo dodávaných služieb; keďže hlavný predmet zmluvy a vzťah cena/kvalita môže byť napriek tomu braný do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok) spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

22. Podľa § 54 ods. 2 OZ v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

23. Podľa § 53a ods. 1 OZ ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

24. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

25. Podľa § 298 ods. 2 CSP ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

26. V danom prípade sa žalobca domáhal určenia, že ním označená zmluvná podmienka o tom, že dve tretiny poplatku za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach Zmluvy o úvere, o ktorej neprijateľnosti súd už rozhodol (rozsudkom) v inom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/42/2012, je v zmysle ust. § 53 OZ neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

27. Z ust. § 53 ods. 1 OZ (v znení od 1.3.2010) pritom vyplýva, že za neprijateľné podmienky (ktoré sú v zmysle § 53 ods. 5 OZ neplatné), sú považované ustanovenia obsiahnuté v spotrebiteľských zmluvách, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, s výnimkou tých prípadov (v ktorých to neplatí, resp. sa na to neprihliada), ak sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny (a sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne), alebo ak boli individuálne dojednané. Tieto kritériá neprijateľnosti zmluvnej podmienky (ako ustanovenia v spotrebiteľskej zmluve, ktoré nie je vylúčené z posudzovania a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa) pritom v danom prípade žalobcom

napadnutej (označenej) zmluvnej podmienky, uvedenej vo všeobecných obchodných podmienkach zmluvy o úvere, podľa názoru súdu naplnené boli, a toto ustanovenie tak neprijateľnou (a tým aj neplatnou) podmienkou nepochybne je.

28. V prvom rade súd poukazuje na to, že nevidí dôvod na odklon od právoplatných rozhodnutí o neprijateľnosti napadnutej zmluvnej podmienky, na ktoré v žalobe poukázal žalobca (bez námietok žalovaného), a z ktorých preto aj tento súd vychádzal.

29. Súd sa zaoberal aj tým, či žalobcom napadnutá zmluvná podmienka o administratívnej časti poplatku za úver nie je v zmysle Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a ust. § 53 ods. 1 OZ vylúčená z posudzovania neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Takými sú pritom v zmysle uvedenej smernice a aktuálneho znenia ust. § 53 ods. 1 OZ iba zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti (jeho) ceny, a sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli individuálne dojednané, medzi ktoré však napadnuté ustanovenie nepatrí. Napadnutá zmluvná podmienka (o tom, že dve tretiny poplatku ako odplaty za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou), totiž jednak nepochybne nebola individuálne dojednaná, keďže bola uvedená iba vo všeobecných obchodných podmienkach vypracovaných veriteľom, a (aj keď môžu byť pochybnosti o tom, či sa - v rámci odplaty za úver ako časť určená za náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou - týka hlavného (alebo vedľajšieho) predmetu plnenia a primeranosti jeho ceny, nepochybne nebola vyjadrená ani určito, jasne a zrozumiteľne, a to v samotnej zmluve o úvere (ale len vo všeobecných obchodných podmienkach), a zároveň tak, aby bolo zrejmé za čo presne, za aké konkrétne plnenie, sa má táto časť poplatku platiť. Vzhľadom na to tak nie je vylúčená z kontroly a pri tejto zmluvnej podmienke bolo možné posúdiť, či nejde o ustanovenie spôsobujúce zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to aj z hľadiska jeho predmetu plnenia a primeranosti ceny.

30. Súd pritom dospel k jednoznačnému záveru, že napadnuté ustanovenie, uvedené vo všeobecných obchodných podmienkach o tom, že dve tretiny poplatku za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, spôsobuje celkom zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd k tomuto záveru dospel na základe toho, že jednak ustanovenie o tomto poplatku nebolo transparentne uvedené v samotnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, na ktorú spotrebiteľ pripojil svoj podpis, a tieto náklady a ich význam či dôvod nie sú v zmluve nijako špecifikované (tak aby bolo zrejmé za čo všetko má spotrebiteľ platiť), a najmä toho, že pri ustanovení o tomto poplatku nie je vôbec zrejmé, prečo by poplatok za úver v tejto časti (vo výške 2/3 z poplatku stanoveného na 218,- Eur za úver vo výške 250,- Eur) za administratívu mal byť závislý od výšky úveru, a mal predstavovať neprimeranú sumu zodpovedajúcu dokonca až 58% poskytnutého úveru ($2/3 \times 218,- \text{Eur} / 250,- \text{Eur} \times 100\%$). Žalobcom označená zmluvná podmienka je teda aj podľa názoru súdu neprijateľná.

31. Súd pritom v súvislosti s týmto poplatkom, závislým od výšky úveru a nejasnosťami za čo sa má platiť, napokon podporne poukazuje aj na aktuálny demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 4 OZ, kde pod písmenom t) sa uvádza, že za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

32. Pochybnosti však mal súd o význame a prípustnosti osobitnej žaloby v časti o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore, ktoré konajúci súd v minulosti už aj viackrát vyslovil a formuloval v niektorých svojich skorších rozhodnutiach (napr. v rozsudku vo veci 13C/372/2015, 13C/1/2016, a ďalších), v ktorých súd vychádzal z neprípustnosti individuálnej spotrebiteľskej žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vzhľadom na to, že žalobcovia neobjasnili a nepreukázali naliehavý právny záujem na žiadanom určení. Súd pritom vychádzal z toho, že naliehavý právny záujem na individuálnej žalobe o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nijako nevyplýva (na rozdiel od toho ako to tvrdili žalobcovia) priamo z ustanovení hmotného práva podľa § 53 OZ, ani z ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa domáhať sa proti porušiteľovi na súde ochrany svojho (konkrétneho) práva (ktoré žalobcovia nešpecifikovali), a ani z ust. § 298 CSP, či poukazu na povinnosť štátu zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takou podmienkou viazaný.

Konajúci súd v týchto veciach opakovane vyslovil názor, že ak ide len o záujem žalobcu deklaratórne rozhodnutím súdu určiť neprijateľnosť zmluvnej podmienky, o ktorej žalobca, tvrdiac s tým súvisiace hmotnoprávne dôvody, má svoju predstavu, vie, že je neprijateľná, a tiež to, že v inom konaní (napr. v tejto veci v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/140/2013) už boli predmetné zmluvné podmienky vyhlásené za neplatné z dôvodu ich neprijateľnosti, že z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa ich používania, a že neprijateľná zmluvná podmienka je absolútne neplatná podľa § 53 ods. 5 OZ „a to samozrejme bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa“ (viď bod 6. a 7. tohto odôvodnenia), tak právny záujem na tomto určení (význam tohto súdneho konania) - len pre to, aby o tomto (časti právneho vzťahu) nadobudol judikovanú istotu, resp. aby to bolo určené aj v tomto konaní, keď nie je zrejmé či inak vôbec bude resp. má byť toto právo predmetom súdneho konania, teda či si voči nemu žalovaný dodávateľ (napr. aj s poukazom na premlčanie) bude na súde vôbec nejaké s tým súvisiace právo uplatňovať a či je takáto súdna ochrana nejakého jeho konkrétneho práva vôbec potrebná - s poukazom na hospodárnosť konania a v zmysle predchádzania zbytočnému rozmnožovaniu sporov, nie je naliehavý. Súd k tomu poukazoval aj na to, že uvedené je ešte zreteľnejšie v prípadoch, ak je žalobca zastúpený advokátom, keď súčasťou právnych služieb advokáta je nepochybne aj poskytovanie základného právneho poradenstva, a jeho úloha a ochranná funkcia práva (tam kde právne normy pôsobia objektívne) tak môže byť a je už primerane naplnená tým, že advokát spotrebiteľovi vysvetlí, aké sú jeho práva a povinnosti a ako sa má zachovať, a nie tým, že ho bude viesť k nepotrebnému nadužívaniu právnych prostriedkov, a za každú cenu, bez rozumného a primeraného záujmu samotného spotrebiteľa, tohoto zaťažovať zbytočnými súdnymi spormi, „tlačiť“ do súdneho konania a zastupovať v ňom.

Súd pritom tiež poukazoval na to, že prípustnosť takejto osobitnej určovacej žaloby nemožno odôvodniť iba poukazom na ust. § 298 CSP, keďže toto ustanovenie je vymedzené ako osobitné oprávnenie súdu resp. osobitná náležitosť rozhodnutia v spotrebiteľských veciach (uviesť znenie takej podmienky vo výroku rozsudku), a nie ako ustanovenie oprávňujúce žalobcu na podanie osobitne k tomu smerujúcej žaloby (porovnaj k tomu aj gramatické vyjadrenie „uviedie vo výroku“ verzus možnosť požadovať aby „sa rozhodlo o určení“). Z hľadiska prvotného posudzovania žalôb a ich účelu totiž netreba stratiť zo zreteľa, že aj určenie neprijateľnosti, a teda neplatnosti zmluvnej podmienky, je nepochybne určením právnej skutočnosti, pričom pre procesnú prípustnosť takejto žaloby (a nie len povinnosť a prípustnosť s tým súvisiaceho predbežného právneho posúdenia a osobitného uvedenia jej znenia vo výroku rozsudku zo strany súdu) je preto nevyhnutné, aby v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP možnosť takejto žaloby (vrátane s tým súvisiaceho osobitného právneho významu) vyplývala z osobitného predpisu. Súd pritom zdôraznil, že žiadne súdne konanie nemôže byť samoučelné. Žiadny osobitný predpis pritom možnosť takejto žaloby a jej osobitný význam pre daného konkrétneho spotrebiteľa nikde neustanovuje.

Konajúci súd tiež dodal, že aj z hľadiska doslovného (gramatického) výkladu ust. § 137 písm. d) CSP (umožňujúceho požadovať, aby sa rozhodlo o určení právnej skutočnosti, „ak to vyplýva z osobitného predpisu“) ustanovenie § 298 CSP (toho istého zákona) vo vzťahu k ust. § 137 písm. d) CSP nepochybne žiadnym osobitným predpisom (zákonom) nie je, a teda osobitný význam a ani osobitnú možnosť takejto žaloby pre dotknutého spotrebiteľa v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP osobitne nezakladá, a na podanie takejto osobitnej žaloby tak individuálneho spotrebiteľa ani neopravňuje. Súd k tomu poukazoval aj na názor vyjadrený v komentovanej odbornej literatúre, podľa ktorého „hoci výpočet § 137 CSP je len demonštratívny, domnievame sa, že žaloba výlučne na určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore už nebude prichádzať do úvahy. Pravidlom budú žaloby, ktorých obsahom je splnenie povinnosti (plniť, vydať bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu, zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie a pod. - porovnaj ods. 2 komentovaného ustanovenia) alebo určenie, či tu právo je (napr. vlastnícke), a súd bude platnosť ustanovení spotrebiteľskej zmluvy posudzovať ako prejudiciálnu otázku.“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1037.).

V súvislosti s úvahami o (ne)potrebe (naliehavého) právneho záujmu na požadovanom určení pritom konajúci súd v týchto prípadoch napokon tiež poukázal na to, že podľa jeho názoru nestačí a neprichádza do úvahy ani iba prípadný jednoduchý poukaz na ust. § 3 ods. 3 a 5 zák. č. 250/2007 Z.z., ktorý deklaruje, že (ods. 3) každý spotrebiteľ má právo na ochranu pre neprijateľnými zmluvnými podmienkami, a (ods. 5) možnosť spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa na súde ochrany svojho práva proti porušiteľovi. Uvedené ustanovenie v ods. 3 totiž deklaruje iba legitímny cieľ a účel nášho právneho poriadku v spotrebiteľských veciach, t.j. (právo na) ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami bez toho, aby z tohto ustanovenia vyplývali konkrétne práva, resp. spôsob ako má byť táto ochrana právne zabezpečená, prípadne že sa tak má stať výlučne a vždy iba v súdnom konaní, a že by táto ochrana nemohla byť, v podmienkach nášho

štátu, riadne zabezpečená (podobne ako rad ďalších práv, napr. právo na ochranu pred inými neplatnými úkonmi alebo zmluvnými dojednaniami, právo na ochranu majetku a vlastníckeho práva, právo na ochranu obydlia, života a zdravia, atď.) bez nutnej ingerencie súdu už prijatím a objektívnym pôsobením všeobecne záväzných právnych predpisov (stanovujúcich napr. absolútnu neplatnosť právnych úkonov alebo ich častí, nevymáhateľnosť nemravných nárokov, ex offo kontrolu zmluvných podmienok v súdnom konaní tam, kde sa súvisiace vzťahy stanú predmetom konania na súde, a pod. - vid' aj znenie záväzku členských štátov EÚ, vrátane SR, podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS „zabezpečiť“, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa). Nasledujúce ust. v § 3 ods. 5 z.č. 250/2007 Z.z. v nadväznosti na to potom deklaruje právo spotrebiteľa domáhať sa proti porušeniu ochrany svojho práva aj na súde, teda právo na súdnu ochranu, avšak, tak ako vyplýva z doslovného textu aj zrejmého účelu tohto ustanovenia, malo by ísť o ochranu jeho konkrétneho práva (s prihliadnutím na jeho povahu), a (vzhľadom na absenciu úpravy ďalších podrobností) za podmienok ustanovených ostatnými zákonmi (upravujúcimi napr. súdne poplatky, právomoc a príslušnosť súdu, podmienky a prekážky konania), a nie o jeho absolútnu nepotrebnú abstraktnú ochranu v zbytočných sporoch bez praktického významu (naliehavého právneho záujmu), v ktorých nie je zrejmé o ochranu ktorého jeho konkrétneho práva by vlastne pri osobitnej žalobe na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky malo ísť.

33. Všetky rozsudky, v ktorých konajúci súd ohľadom neprípustnosti a zbytočnosti osobitných žalôb o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vychádzal z vyššie uvedených názorov (uvedených v bode 32. tohto odôvodnenia) však boli odvolacím súdom zrušené (bez vysvetlenia dôvodov zrušenia týchto rozsudkov namiesto možnosti ich zmeny v zmysle § 388 CSP, ako aj vysvetlenia individuálneho významu týchto žalôb) a vrátené konajúcemu súdu na ďalšie konanie s poukazom na ust. § 3 ods. 3 a ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a ust. § 298 CSP a právny názor, že spotrebiteľ sa vždy môže domáhať určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky (bez vysvetlenia osobitného významu týchto konaní), a to dokonca bez ohľadu na plynutie času a skutočnosť, či sú tieto zmluvné vzťahy už ukončené, a tiež bez ohľadu na to či si spotrebiteľ už splnil aspoň svoje základné (nesporné) povinnosti a či si dodávateľ voči nemu neprijateľnú zmluvnú podmienku aktuálne vôbec nejako uplatňuje, a preto súd napokon vzhľadom na takúto rozhodovaciu prax tunajšieho odvolacieho súdu, v záujme nepredlžovania súdneho sporu, formálne vyslovil zistenú neprijateľnosť zmluvnej podmienky, ktorej určenia sa žalobca domáhal tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, hoci žalobca v tomto konaní nijako nevysvetlil, netvrdil a ani nepreukázal, že by bol akokoľvek nútený domáhať sa v tomto smere súdnej ochrany a uplatňovať určenie jej neprijateľnosti vo výroku rozsudku v tomto súdnom konaní.

II. Bezdôvodné obohatenie

34. Skutkové tvrdenia žalobcu o tom, že išlo o úver vo výške 250,- Eur a že žalovanému na predmetný úver zaplatil 468,- Eur, neboli v konaní nijako spochybnené, a preto z nich súd ďalej aj vychádzal. Z predloženej písomnej zmluvy o úvere, na ktorú žalobca pripojil svoj podpis, však súd zároveň zistil, že jej písomné vyhotovenie, vzhľadom na jej spotrebiteľskú povahu (vid' body 15. - 19. tohto odôvodnenia), neobsahuje viacero osobitných obsahových náležitostí (bližšie uvedených v bode XZ tohto odôvodnenia) vyžadovaných ZoSU.

35. Podľa § 497 zák. č. 513/1991 Zb. (ďalej len „Obchodný zákonník“ alebo aj „OBZ“) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

36. Nasledujúce dispozitívne ustanovenia Obchodného zákonníka (od ktorých sa strany v zmysle § 263 ods. 1 OBZ môžu odchýliť) stanovujú výšku úrokov, ich uplatňovanie, ako aj pravidlá splácania a splatnosti úrokov.

37. Podľa § 502 ods. 1 OBZ od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

38. Podľa § 503 ods. 2 OBZ ak sa poskytnuté peňažné prostriedky majú vrátiť v splátkach, sú v deň splatnosti každej splátky splatné aj úroky z tejto splátky.

39. Podľa § 503 ods. 3 OBZ dlžník je oprávnený vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Úroky je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov.

40. V prejednávanom prípade je zrejmé, že ide o právny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o úvere, ktorá má v zmysle ust. § 261 ods. 6 OBZ povahu tzv. absolútneho obchodného záväzkového vzťahu spravujúceho sa ustanoveniami tretej časti tohto zákona. Zo skutočností uvedených žalobcom, ako i z písomnej zmluvy o úvere a záverov vyjadrených v bodoch 15.- 19. tohto odôvodnenia však vyplýva, že v podrobnostiach ide o nároky medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako spotrebiteľom vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a právny vzťah (zmluvu) medzi účastníkmi je preto potrebné posúdiť aj podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“), ktorý stanovuje špeciálnu úpravu spotrebiteľských úverov.

41. Podľa § 1 ods. 1 ZoSU tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

42. Podľa § 4 ods. 1 ZoSU zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná.

43. Obligatórne obsahové náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú uvedené v ust. § 4 ods. 2 ZoSU, podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať

- a) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu,
- b) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,
- c) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa v okamihu odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,
- d) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- e) celkovú výšku a menu poskytnutého spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- f) v prípade odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu, opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo poskytnutej služby,
- g) konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru,
- h) ročnú úrokovú sadzbu; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu,
- i) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov,
- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrtrok,
- l) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,
- m) výpočet nákladov uvedených v § 2 písm. c) prvom až piatom bode, ktoré neboli zahrnuté do výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov; pričom sa uvedie výška týchto nákladov, spôsob výpočtu alebo čo najpresnejší odhad,
- n) oprávnenie spotrebiteľa na zníženie celkových nákladov na spotrebiteľský úver pri jeho splatení pred lehotou splatnosti podľa § 6 a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti,
- o) upozornenia týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,
- p) práva spotrebiteľa podľa § 7,
- q) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

r) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
s) názov a adresu príslušného kontrolného orgánu podľa § 8 ods. 1.

44. Podľa § 273 OBZ časť obsahu zmluvy možno určiť aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky vypracované odbornými alebo záujmovými organizáciami alebo odkazom na iné obchodné podmienky, ktoré sú stranám uzavierajúcim zmluvu známe alebo k návrhu priložené.

45. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

46. Podľa § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou.

47. Podľa § 4 ods. 3 ZoSU pri nesplnení podmienok podľa odseku 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe

a) poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo

b) dodaný tovar alebo poskytnutá služba.

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov

48. V zmysle ust. § 4 ods. 4 ZoSU zároveň platí, že od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

49. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

50. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

51. Podľa § 563 OZ - ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

52. Podľa § 517 ods. 1 veta prvá OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Podľa § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, v znení platnom v čase vzniku omeškania - výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

53. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení zmluva o úvere predpokladá záväzok veriteľa, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a záväzok dlžníka poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Ďalší obsah takéhoto právneho vzťahu (vrátane niektorých otázok týkajúci sa úročenia, úrokov a ich splatnosti) je vo všeobecnosti subsidiárne určený dispozitívnymi normami § 498 a nasl. Obchodného zákonníka (ak strany nedohodnú inak). V prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere (čo je aj tento prípad) však zákon pre vznik práva na úroky a poplatky v zmysle § 4 ods. 2 ZoSU, okrem písomnej formy zmluvy, vyžaduje aj jej ďalšie obligatórne obsahové náležitosti. Podmienky upravujúce čerpanie úveru, úroky a spôsob úročenia a splácania úveru a jeho jednotlivých častí (a to osobitne aj s prihliadnutím na právo dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve, a jeho povinnosť zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov) musia byť pritom vyjadrené určitým a zrozumiteľným spôsobom vylučujúcim pochybnosti o obsahu povinnosti splácať jeho jednotlivé položky (vrátane postupu jej splnenia), a musia byť uvedené v písomnej úverovej zmluve, na ktorú spotrebiteľ pripája svoj podpis (inak sa podľa § 4 ods. 3 ZoSU poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, resp. podľa § 4 ods. 4 ZoSU veriteľ na úrok a poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere, nárok nemá.

54. To znamená, že pre nárok na úroky musia byť v písomnej zmluve o spotrebiteľskom úvere dojednané podmienky upravujúce jeho čerpanie a ročná úroková sadzba tak, aby boli súčasne zrejmé podmienky ktoré upravujú jej uplatňovanie - ktorými sa, vychádzajúc z podstaty a zmyslu čerpania úveru a jeho úročenia, rozumejú všetky podmienky tak aby bolo zrejmé kedy a ako spotrebiteľ dostane peniaze, aká je ročná úroková sadzba, a ako, resp. z akej sumy a odkedy (napr. či už od dojednania úveru - rezervácie peňažných prostriedkov, alebo od reálneho poskytnutia peňažných prostriedkov v prospech dlžníka, alebo až od určitého iného času v prípade dojednania dočasného bezúročného obdobia) a dokedy sa má uplatňovať (napr. do stanoveného času splatnosti, alebo do vrátenia, alebo inak), a to tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov).

55. Pre úplnosť treba uviesť, že časť obsahu zmluvy síce možno určiť aj odkazom na obchodné podmienky, nemalo by sa to však týkať podstatných náležitostí zmluvy (ale len dojednaní technického a vysvetľujúceho charakteru), keďže tieto informácie sa musia povinne uvádzať spotrebiteľovi už v predzmluvnom formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 ZoSU), a nič by preto, v prípade poctivého prístupu veriteľa, nemalo brániť tomu uviesť ich aj priamo v zmluve (mutatis mutandis aj nález ÚS ČR citovaný nižšie). Okrem toho tiež platí, že stanovenie časti obsahu zmluvy odkazom na obchodné podmienky nemôže byť ani neprimerane všeobecné (nestačí iba zmienka o obchodných podmienkach), pretože ak má byť súčasťou zmluvy (ako prejavu vôle), platia preňho, ak sa s ním majú spájať právne účinky, rovnaké pravidlá ako aj pre iné právne úkony. Časť obsahu zmluvy, ktorú tento odkaz určuje (poukazom na obchodné podmienky), by sa mala preto stanoviť konkrétne (určite a zrozumiteľne, § 37 ods. 1 OZ) tak, aby bolo zrejmé úpravu ktorej časti zmluvy (práv a povinností) treba hľadať a vykladať na inom mieste (napr. v obchodných podmienkach), písomne (§ 9 ods. 1 ZoSu), a zároveň aj nie menším písmom ako iná časť takejto zmluvy (§ 53c OZ). V tomto prípade tomu tak nebolo.

56. V tejto súvislosti súd tiež pripomína, že určitosti a zrozumiteľnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako dvojstranného právneho úkonu nesvedčí ani rozsiahlosť a neprehľadnosť textu obchodných podmienok napísaná drobným písmom so súčasným zakomponovaním viacerých podstatných zmluvných náležitostí zmluvy o úvere na ich viacerých miestach. Inými slovami vo vzťahu k ich platnosti súd zdôrazňuje, že v prípade konfliktu záujmov spotrebiteľa a jeho zmluvného partnera je potrebné poskytnúť vyššiu mieru ochrany spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane. V kontexte s týmto princípom je potrebné posúdiť aj úverové zmluvné podmienky. Tie zásadne nesmú slúžiť tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložitej formulovanej a malým písmom napísanej forme skryl zmluvný partner spotrebiteľa podmienky, ktoré sú podstatné, a o ktorých môže predpokladať, že uniknú jeho pozornosti. Pokiaľ tak učiní, čo sa stalo aj v tomto prípade, spreneverí sa princípu dôvery a preto takému jednaniu nemožno priznať právnu ochranu pre rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ).

57. K tomu možno poukázať aj na právny záver uvedený v náleze Ústavného súdu ČR z 11.11.2013, sp. zn. I.ÚS 3512/11. Podľa neho v rámci spotrebiteľských zmlúv dojednania o zmluvnej pokute (argumentum a minori ad maius tým skôr o predmete hlavného záväzku resp. o podstatných náležitostiach zmluvy, pozn. súdu) v zásade nemôžu byť súčasťou tzv. všeobecných zmluvných podmienok, ale len spotrebiteľskej zmluvy samotnej (na ktorú spotrebiteľ pripája svoj podpis). Ústavný súd zdôraznil, že dodávateľ sa má chovať k spotrebiteľovi, ktorý je slabšou zmluvnou stranou poctivo, v opačnom prípade mu nie je možné poskytnúť právnu ochranu. Zásada poctivosti sa prejavuje aj tým, že zmluvné dojednanie nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru, a naopak nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložitej formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednanie, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa zrejme uniknú.

58. V danom prípade pritom samotná zmluva, resp. text zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na ktorý spotrebiteľ pripojil svoj podpis, neobsahuje (ad 1.) podmienky upravujúce jeho čerpanie (§ 4 ods. 2 písm. e) ZoSU) - teda kedy a akým spôsobom spotrebiteľ dostane peniaze (podľa bodu 2B vysvetliviek na vyplnenie formulára o zmluvných podmienkach zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa prílohy vyhl. č. 620/2007 Z.z. sa pri čerpaní spotrebiteľského úveru uvádzajú všetky informácie o podmienkach upravujúcich čerpanie ponúkaného spotrebiteľského úveru, a pre výklad ich rozsahu viď subsidiárne primerane aj formulár pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere uvedený v prílohách č. 3

a 4 <<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-129/znenie-20110101>> zákona č. 129/2010 Z.z., obsahujúci niektoré vysvetľujúce informácie), (ad 2.) ročnú úrokovú sadzbu (§ 4 ods. 2 písm. h) ZoSU) s uvedením, či ide o fixnú ročnú úrokovú sadzbu alebo variabilnú ročnú úrokovú sadzbu (podľa bodu 3B vysvetliviek na vyplnenie formulára o zmluvných podmienkach zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa prílohy vyhl. č. 620/2007 Z.z. sa pri ročnej úrokovej sadzbe tiež uvádza, či ide o fixnú ročnú úrokovú sadzbu, alebo variabilnú ročnú úrokovú sadzbu), a (ad 3.) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (§ 4 ods. 2 písm. i) ZoSU) tak aby bolo napríklad (najmä v súvislosti s uplatňovaním úrokovej sadzby a možnosťou kedykoľvek určiť aktuálnu výšku dlhu) zrejmé, či sa spotrebiteľský úver spláca anuitne, alebo sa úroky a poplatky splácajú ako prvé a istina neskôr alebo naopak, či sa úroky a poplatky strhávajú z celkovej výšky spotrebiteľského úveru (podľa bodu 2C vysvetliviek na vyplnenie formulára o zmluvných podmienkach zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa prílohy vyhl. č. 620/2007 Z.z. sa pri splácaní spotrebiteľského úveru uvádza výška, počet a termíny splátok ponúkaného spotrebiteľského úveru. Napríklad, či sa spotrebiteľský úver spláca anuitne, alebo sa úroky a poplatky splácajú ako prvé a istina neskôr alebo naopak, alebo či sa úroky a poplatky strhnú z celkovej výšky ponúkaného spotrebiteľského úveru). Prax, a ako vyplýva z ust. § 9 ods. 2 písm. l) a m) zákona č. 129/2010 Z.z. aj zákon (rozlišujúci minimálne splácanie s amortizáciou istiny alebo bez), totiž pozná rôzne spôsoby splácania úveru. Napríklad poskytnuté peňažné prostriedky (istina) sa môžu splácať na začiatku a úroky až na konci, prípadne naopak, alebo sa úroky a poplatky strhnú ihneď z celkovej výšky spotrebiteľského, prípadne sa istina spláca spolu s úrokmi v rôznych kombináciách (čo navonok nevylučuje rovnakú resp. nemennú výšku celkovej splátky), či už s pevnou splátkou istiny a sumy úroku, resp. podľa ich rôzne stanoveného podielu, alebo sa amortizuje celkovými rovnomernými tzv. anuitnými splátkami, pri ktorých sa plynule mení výška a pomer splátky istiny a úroku. Spôsob úročenia a splácania úveru a jeho jednotlivých častí musí byť preto vyjadrený určitým a zrozumiteľným spôsobom vylučujúcim pochybnosti o obsahu povinnosti splácať jeho jednotlivé položky (vrátane postupu jej splnenia). Na spotrebiteľský úver sa totiž nevzťahujú automaticky obvyklé všeobecné subsidiárne pravidlá úročenia a splácania podľa dispozitívnych ustanovení OBZ, a podmienky splácania istiny, úrokov a iných poplatkov musia byť preto výslovne písomne dohodnuté, resp. určené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Text zmluvy o spotrebiteľskom úvere napokon neobsahuje ani (ad 4.) ročnú percentuálnu mieru nákladov (§ 4 ods. 2 písm. j) ZoSU) a (ad 5.) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 písm. k) ZoSU), poskytnutý spotrebiteľský úver sa preto v zmysle ust. § 4 ods. 3 a 4 ZoSU považuje za bezúročný a bez poplatkov, a teda veriteľ právo na ich úhradu nemal. Tým sa majú na mysli nepochybne všetky úroky a poplatky vzťahujúce sa k tomuto úveru.

59. Vzhľadom na to súd považoval túto žalobu za dôvodnú aj v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia, a preto žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi jeho sumu v rozsahu rozdielu medzi peňažnými prostriedkami, ktoré žalobcovi na základe zmluvy o úvere v sume 250,- Eur zrejme poskytol (a na ktorých vrátenie tak mal nárok) a tými, ktoré žalobca na tento úver v jeho prospech vo výške 468,- Eur celkovo uhradil, teda vo výške 218,- Eur. Pokiaľ ide o úroky z omeškania spojené s vydaním bezdôvodného obohatenia (uplatnené odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému), nakoľko čas splnenia tohto dlhu nie je ustanovený právnym predpisom a žalobca žalovaného o jeho vydanie osobitne nepožiadaval, v zmysle ust. § 563 OZ bol žalovaný povinný vydať žalobcovi toto bezdôvodné obohatenie nasledujúceho dňa po doručení žaloby (doručenej mu 18.10.2017), od ďalšieho dňa je v omeškani s plnením tohto peňažného dlhu, a preto je povinný platiť žalobcovi z dlžnej sumy aj úroky z omeškania. Súd preto žalobcovi priznal uplatnenú sumu bezdôvodného obohatenia spolu so zákonnými úrokmi z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nar. vlády Slovenskej za čas po jeho splatnosti vo výške o päť percentuálnych bodov vyššej než bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania tak, ako je uvedené výrokovej časti tohto rozsudku.

60. Námietku premlčania súd neuznal, nakoľko jednak táto nebola dostatočne konkretizovaná, čo vylučuje jej riadne preskúmanie, a tiež preto, že subjektívna premlčacia doba sa má v zmysle rozhodnej (vzhľadom na nemožnosť dovolacieho prieskumu z dôvodu nízkej hodnoty sporu) a prevažujúcej praxe Krajského súdu v Prešove /podľa ktorej „Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to vedel aj správne aplikovať. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo“ (rozsudok KS PO sp. zn. 20Co/3/2020), „Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala

a nie že plnila“, a že „... pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami)“ (rozsudok KS PO sp. zn. 20Co/1/2019, obdobne aj sp. zn. 7Co/112/2019, a mnohé ďalšie)/ počítat' od doby, kedy sa žalobca o možnosti vydania bezdôvodného obohatenia dozvedel prvý krát, čo odvolací súd pri nedostatku iných zistení odvíja až od času konzultácie spotrebiteľa ohľadom zmluvy so združením HOOS, pričom táto konzultácia bola v danom prípade, podľa nespochybných tvrdení žalobcu, vykonaná menej než dva roky pred podaním žaloby. Aj z hľadiska objektívnej premlčacej doby lehota na podanie žaloby bola zachovaná, nakoľko bezdôvodné obohatenie v danom prípade vzniklo aj na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky, vzhľadom na čo je potrebné v danom prípade aplikovať 10 ročnú premlčaciu lehodu, keďže podľa rozsudku SD EU z 22.apríla 2021 C-485/19 Profi Credit Slovakia, ECLI:EU:C2021:313 „Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

61. O náhrade trov konania súd rozhodoval v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

62. Žalobca bol v konaní proti žalovanému úspešný v celom rozsahu, preto mu súd voči žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie tohto práva v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.